ב"ה | ערב שבת קודש פרשת יתרו | כ"ג בשבט התשפ"א | 5.2.21 | גיליון מס' 1779

חב"ד
כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

שיחת השבוע

לכל טיעון – טיעון נגדי

עם כל הכבוד להיגיון, כשאדם מתבצר בעמדה כלשהי – הנתונים העובדתיים לא ישכנעו אותו, ועל כל טיעון שיופרך ימציא שניים חדשים

לוחות הברית. ציוויים אלוקיים בלתי־מעורערים

מאז ראשית ימיה של הפילוסופיה היא עוסקת בשאלה אם אפשר לבנות ערכי מוסר על בסיס השכל וההיגיון. לכאורה גם התבונה האנושית הפשוטה מוליכה למסקנה שאסור לרצוח ולגנוב, להונות ולהלבין פנים. אנו יכולים להבין בעצמנו שראוי לכבד הורים, לקום מפני זקן, לעזור לנזקקים.

ואולם עינינו רואות שבמעמד הר סיני ניתנו לנו גם ציוויים פשוטים ומובנים מאליהם: 'לא תרצח', 'לא תגנוב', 'לא תחמוד' וכדומה. לכאורה אלה ערכים מוסריים בסיסיים, שבלעדיהם חברה אנושית אינה יכולה להתקיים. וכי לשם כך צריך היה את האירוע המיוחד והנדיר הזה? בפעם הראשונה והיחידה בהיסטוריה שבה נתגלה הבורא לעיני עם שלם, הוא בוחר לצוות אותנו על דברים פשוטים כאלה, שההיגיון האנושי מחייב את קיומם?!

מכאן אנו יכולים ללמוד שגם לצורך ערכי המוסר הבסיסיים זקוקים אנו למעמד הר סיני, לצו עליון של בורא העולם. בלעדיו, השכל עלול להוביל אותנו לכיוונים אחרים.

ויכוח שמלמד הרבה

את חוסר היכולת לבנות מערכת יציבה על אדני השכל וההיגיון אנו רואים בימים אלה. לכאורה המציאות ברורה בתכלית – נגיף מסוכן מתפשט בעולם במהירות עצומה, גורם תחלואה קשה ואף מוות, ועדיין אין כנגדו תרופה יעילה. ההיגיון הבריא אומר שראוי להישמר, לנקוט כללי זהירות שימנעו הדבקה, גם במחיר אי־נוחות ושיבוש החיים השגרתיים, כי החיים יקרים מכול.

אך כנגד ההיגיון הפשוט הזה צצים כל מיני טיעונים הפוכים. אלה טוענים שאין באמת מגיפה. אחרים משוכנעים שאמצעי הזהירות מיותרים ומזיקים. יש הסבורים שראוי לעודד הדבקה כדי להשיג 'חיסון עדר'. ויש המציגים עמדה שראוי לשלם בחיי אדם כדי להמשיך בשגרת החיים.

ואז הקב"ה נותן חוכמה ותבונה בלב המומחים והם מצליחים לפתח חיסון כנגד המחלה. לכאורה כל העולם היה צריך לקבל את הבשורה בתשואות. אך לא. מייד קמה תנועה של מתנגדי חיסונים, ובפיהם שלל טיעונים למה לא להתחסן...

עכשיו אִמרו אתם, אפשר לפתור את כל חילוקי הדעות האלה על־ידי השכל הצרוף? תיאורטית כן, כי מדובר בדברים שיכולים להיבחן בכלים מדעיים, בניתוח נכון של נתונים, ניסויים ותוצאות בשטח. אך מעשית זה חסר סיכוי. כי כשאדם מתבצר בעמדה כלשהי – הנתונים העובדתיים לא ישכנעו אותו, ועל כל טיעון שיופרך ימציא שניים חדשים.

בסיס יציב אחד

גם בנושא המוסר אי־אפשר להתבסס על ההיגיון. אפשר בקלות לבנות תיאוריה שראוי לגנוב מעשירים כדי לתת לעניים. או שמותר וצריך להרוג בני־אדם מסוימים. ושאין באמת סיבה לכבד הורים, כי הם החליטו להתחתן ולהוליד ילדים מתוך אינטרס אישי שלהם. ושהזקנים הם בעצם עול ונטל על החברה. כל אלה אינם רעיונות תיאורטיים, אלא גישות שאומצו בפועל על־ידי חברות אנושיות במרוצת ההיסטוריה.

הבסיס המוצק לערכי המוסר הוא הצו האלוקי המוחלט, שאינו נתון לשיקולי ההיגיון. זאת קיבלנו במעמד הר סיני, בעשרת הדיברות ובציווי התורה שניתנו בהמשך. אלה יסודות המוסר היהודי המלווים אותנו מאז ועד היום.

יש חדש

נערכים לפורים

אגף ההוצאה לאור של צעירי חב"ד מפיק השנה מגוון מוצרים שישמשו למבצע הגדול של הבאת שמחת פורים להמוני בית ישראל. בתי חב"ד מזמינים מארזים מרהיבים של משלוחי מנות ומבחר אבזרים שיביאו את שמחת החג להמוני בית ישראל, גם אם השמחה תצטרך להיות כפופה למגבלות. הציבור נקרא להשתתף בעלות המבצע ולסייע לבתי חב"ד במימונו.

מאגר הלכה ברורה

חברת **ת"ת כנגד כולם** מגישה גרסה שנייה של המאגר הממוחשב **הלכה ברורה בירור הלכה**, עם תוספת ספרים רבים. תוכנה משוכללת, המאפשרת חיפוש מגוון. המו"ל: הרב **דב גולדשטיין**, טל' 052־2424305.

מגילה בפרסית

בפעם הראשונה הופיע הספר 'עזיזאן מגילה' – שירת מגילת אסתר בשפת יהודי פרס. הפיוט נכתב לפני כשלוש־מאות שנה, בידי המשורר מולא בנימין בן מולא מישאל, והוא מגולל את סיפור המגילה בחרוזים. הוצאת הספר היא חלק מפעילויות **הקרן לשימור מורשת יהדות פרס**. טל' 052־7675776.

זמני השבוע

	ירושלים	ת"א	חיפה	באר שבע	אילת	ניו יורק
כניסת השבת	4:37	4:58	4:46	5:00	5:01	5:01
צאת השבת	5:54	5:56	5:54	5:56	5:58	6:02

ערכת התוכן של חב"ד
מינוי עד הבית
073-3943399
chabad4u.org.il
או חפשו בגוגל 'מגזין נשמה'

המולד: יום שישי, 6 בבוקר, 19 דקות ו־4 חלקים
ראש חודש אדר: ביום השישי וביום השבת קודש

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב **יוסף־יצחק אהרונוב**

עורך: **מנחם ברוד**
יוצא לאור על־ידי: **המרכז לעזרי שליחות**
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
פקס' 03־9606169 • דוא"ל: chabad@chabad.org.il
אתר: www.chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

טוב להיות יהודי

מעמד הר סיני נחשב מעמד הגיור של עם ישראל, שבו נעשה עמו של הקב"ה. בגמרא (יבמות מז,א) נאמר שכאשר גוי מבקש להתגייר יש לנסות להניאו מכוונתו, ולומר לו: "אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דווים, דחופים, סחופים?". היינו שהמתגייר צריך לדעת שהוא מצטרף לעם רדוף סבל.

ובכל־זאת התורה מצווה את היהודי "עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". אין הכוונה לפרצי שמחה פה ושם אלא עבודת ה' כולה, שהיא מכלול חיי היהודי, כנאמר "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ" – נדרשת להיות בשמחה. ובכן, האם להיות יהודי משמעותו לחוש שהוא חלק מעם רדוף סבל או שזה מקור לשמחה?

עולם של רוע או גן?

בעניין זה מצאנו דבר פלא בדברי הרמב"ם. יש כמה פרקים בספרו 'מורה נבוכים' (חלק ג, פרק יב ואילך) שבהם הוא דן בשאלה איך צריך להביט על העולם, האם זה מקום שהרוע מושל בו או להפך, שהעולם הוא 'גן' ו'פרדס' של הקב"ה. המסקנה שלו היא שההסתכלות צריכה להיות חיובית, מתוך תקווה וביטחון איתן.

ואילו באיגרות הרמב"ם רואים שלא היה אדם בעל ייסורים כמותו, ואפילו בתקופת גדולתו, בחצר הסולטן, סבל מחולשה גדולה וריבוי טרדות. אם כן, האם מציאות החיים חיובית כל־כך?

אין ערך לעקיצה

כאן אנו מקבלים ראייה עמוקה יותר על החיים. משל למה הדבר דומה, לאדם ששרוי במצב המסב לו תענוג גדול ולפתע נעקץ על־ידי חרק כלשהו. הוא לא יחוש כלל את כאב העקיצה, שכן כל תשומת הלב שלו מופנית לחוויה משמעותית לאין ערוך.

כך עם ישראל, שזכה להיות קרוב ביותר לקב"ה, כנאמר (דברים ד,ז): "כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹקִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּה' אֱלֹקֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו" – שמח ביותר מעצם הקרבה האלוקית, וכל התלאות והייסורים אינם בעלי ערך כלל לעומתה.

מי שיודע להעריך

אם כן, מדוע עלינו לומר לגוי המבקש להתגייר כי היהודים "דווים, דחופים, סחופים"? הדבר יובן על־פי משל לאדם שהרוויח הון עתק, והוא מספר לאדם אחר כי הפסיד פרוטה. אם איש שיחו בעל הבנה בכספים – יצחק ויגחך, שהרי איזה ערך יש לפרוטה מול הון רב. אך אם הלה מכיר בערכן של פרוטות בלבד, ודאי יחוש צער על אובדן הפרוטה. הגוי, שעדיין לא התגייר, כמוהו כאותו אדם שיודע את ערכן של פרוטות בלבד, ובעולם המושגים שלו עליו לדעת את הסבל שמלווה את קיומו של עם ישראל.

אבל יהודי, שיודע להעריך את ערך הקִרבה לקב"ה ואת ערך הדבקות בו על־ידי התורה והמצוות, מקבל את כל הסבל באהבה, ובסופו של דבר הוא זוכה שגם העניינים האלה יוסרו בסופו של דבר, ומכיוון ש"בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים", ודאי יקבל רוב טוב בבני, חיי ומזוני רוויחא, ויוכל לעסוק בתורה ובמצוות מתוך רווחה כפשוטה גם בגשמיות.

(על־פי תורת מנחם, כרך סז, עמ' 121)

מן המעיין

יתרו | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

שמע וקלט

"וישמע יתרו" (שמות יח,א). מה ששמע יתרו שמעו גם רבים אחרים, אבל יש שומעים ואין שמיעתם שמיעה, שאין הדברים נכנסים לאוזניהם, לליבם ולנשמתם. מעלתו של יתרו ב"וישמע יתרו" – ששמע וידע מה שמע.

(רבי מנחם־מענדל מקוצק)

ויתור על חיים פרטיים

"ויקח יתרו חותן משה את ציפורה... אחר שילוחיה" (שמות יח,ב). כל עוד העם לא נגאל, ויתר משה על חיי משפחה, והקדיש את כל זמנו וכוחו לטובת הכלל. אבל כששמע יתרו "כי הוציא ה' את ישראל ממצרים", שהושגה המטרה ובאה הגאולה, מייד "וייקח יתרו חותן משה את ציפורה אשת משה" והביאה אליו, כי ראוי למשה שיעשה גם לביתו.

(בכור שור)

חסדים לאחרים

"ויאמר יתרו ברוך ה'" (שמות יח,י). הגמרא (סנהדרין צד) אומרת: "גנאי הוא למשה ושישים ריבוא, שלא אמרו ברוך, עד שבא יתרו ואמר: ברוך ה'". וכי השירה ששרו בני ישראל על הים הייתה פחותה ממה שאמר יתרו? אלא בני ישראל הודו לה' על הטובות שעשה להם עצמם, ואילו יתרו אמר דברי תודה על הטובות והחסדים שנעשו לאחרים, ובכך היה ראשון.

(תפארת שלמה)

חושך שנהפך לאור

"יתרו" הוא על שם "יתרון האור מן החושך" (קוהלת ב). יש יתרון באור הבא מן החושך עצמו, כשהחושך עצמו נהפך לאור. כך אירע גם עם יתרו: בתחילה היה כומר לעבודה זרה, יושב בחושך, ואחר־כך נתגייר ונעמד בקרן אורה.

(לקוטי לוי יצחק)

למעלה מכל ההסתרים

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים" (שמות יח,יא). "אלוקים" – רמז למידת הדין והצמצום. "כל האלוקים" – רמז לריבוי ההעלמות וההסתרים של שם אלוקים. "גדול הוי'ה" – שם הוי'ה גדול מכל בחינות אלה ומושל בכולן. לאחר שיתרו שמע על ניסי יציאת מצרים הגיע להכרה על מעלת שם הוי'ה.

(סידור עם דא"ח)

רמז למספר הדיינים

"ואתה תחזה" (שמות יח,כא). נאמר 'תחזה' ולא 'תראה', רמז לנאמר "לכו חזו מפעלות ה'" (תהילים מו). דייני ישראל היו שבעה ריבוא ושמונת־אלפים ושש־מאות (סנהדרין יח). זהו "חזו" – ראשי תיבות: ז ריבוא, ח אלפים, ו מאות.

(רבי לוי־יצחק שניאורסון)

אמרת השבוע

לא לגנוב מעצמנו

נסיעתו הראשונה של רבי יחיאל־מאיר מגוסטינין לקוצק הייתה לקראת חג השבועות. בשובו לביתו שאלו חותנו: "האם כדאית הייתה כל הטרחה של הנסיעה לקוצק, וכי שם קיבלו את התורה באופן אחר?".

השיב רבי יחיאל־מאיר: "אכן. איך מפרשים אצלכם את הדיבר 'לא תגנוב'?".

השיב החותן: "פשוטו כמשמעו – אסור לאדם לגנוב דבר מה מזולתו".

"ואצלנו בקוצק", סיים רבי יחיאל־מאיר, "פירשו 'לא תגנוב' – אל תגנוב אצל עצמך"...

פתגם חסידי

"יתרו אמר: 'מכירו הייתי לשעבר ועכשיו ביותר'. אין כל ערך ל'לשעבר' אם לא מתלווה אליו ה'עכשיו'. ה'עכשיו' הוא העיקר" (רבי חיים־יעקב־אריה מווישקוב)

טלטול זקן

שעת הדלקת הנרות מתקרבת. העיר ירושלים מסיימת את הכנותיה האחרונות לקראת השבת. המאחרים ממהרים לטבול במקווה. אנשים רצים כדי להספיק עוד מטלה אחרונה. והנה נשמע פתאום קולו של הכרוז.

הפעם לא הודיע הכרוז על נפטר לא־עלינו, אלא זו הייתה הכרזה הנוגעת לאורח חייו של כל תושב.

"הודעה חשובה מטעם בית הדין", רעם קולו של הכרוז, "העירוב של עירנו פסול. בשבת הקרובה אסור לטלטל בעיר!".

התברר כי שעה קלה לפני כניסת השבת התגלה פסול בעירוב שמקיף את העיר, ולא הייתה אפשרות לתקן את התקלה בטרם תיכנס השבת.

הודעת הכרוז שינתה באחת את דפוסי ההתנהגות הרגילים. מארגני הקידושים מיהרו להעביר את כל התקרובת לבית הכנסת. זקנים שלחו את נכדיהם להניח את משקפי הקריאה שלהם במקום ישיבתם בתפילה.

הכול נפנו לרוקן את הכיסים מכל חפץ. האבות הסבירו את המתרחש לילדיהם הקטנים.

האורח, רב בקהילה מכובדת בניו־יורק, שבא להתארח בביתו של מכר בירושלים, לא התרגש מההכרזה. הוא מורגל בזהירות מטלטול בשבת, שכן בחוץ לארץ אין עירוב בדרך כלל.

האורח התעניין אצל מארחו במחזות המרהיבים שאפשר לראות בירושלים. המארח המליץ לו תחילה לראות את העיר בשעת בין השמשות, כאשר השמש שוקעת על בתי העיר.

לאחר מכן המליץ על ה'טיש' של ה'בית ישראל', רבי ישראל אלתר, האדמו"ר החמישי בשושלת גור. הוא הבטיח לו כי מי שזכה להיות נוכח במעמד הזה לא ישכחנו לעולם.

המארח בא ממשפחה חסידית, אך רוח הזמן הסיטה אותו מאורח החיים החסידי. זקנו היה מגולח למשעי ולבושו מודרני, אם כי היה יהודי ירא שמיים ושומר תורה ומצוות.

הוא סיכם עם אורחו כי את סעודת ליל שבת יערכו בזריזות, ויֵצאו מייד לבית המדרש של חסידות גור בשכונת גאולה, לתפוס מקום קרוב.

לאחר הדלקת הנרות צעדו המארח ואורחו לבית הכנסת, לתפילת קבלת שבת, ומשם פנו בזריזות לעריכת הסעודה. המארח התנצל שאין הוא יכול לכבד את האורח כדרכו, בדברי תורה וזמירות לרוב, שכן עליהם למהר לצאת אל בית מדרשו של ה'בית ישראל'.

בבואם לרחוב רלב"ח מצאו את בית המדרש מלא אדם. הכניסה לא הייתה קלה. גם הם נדחקו בין ההמונים, בניסיון להגיע אל השורות הקרובות לשולחן האדמו"ר.

על מקום ישיבה לא היה אפשר לחלום. נדחקו השניים בין הבחורים והאברכים הנלהבים וצפו בנעשֶׂה.

גם העמידה לא הייתה קלה. פה ושם ספגו דחיפה, כאשר עוד אנשים ניסו להידחק פנימה. ואולם גמרו בליבם לספוג באהבה את כל אי־הנוחות ובלבד שיוכלו לחזות במעמד.

הס הושלך בבית המדרש. הרבי נכנס. מנהגו היה לסקור את כל הנוכחים בסקירה אחת ובמבט נוקב, ואז היה מפנה את מבטו לכיוון כלשהו, ומייד היה נפער שביל בתוך גוש האדם, והרבי היה עובר בו. לעיתים היה משמיע אמירה נוקבת באוזני מישהו בנתיב הליכתו.

באותו ליל שבת פנה מבטו של הרבי היישר לעבר המקום שבו עמדו שני האורחים. כך מצאו את עצמם השניים עומדים בדיוק ב'שביל' שבו הרבי עובר. תוך כדי הילוכו עצר הרב סמוך למארח ואמר לו: "אפילו אם אין עירוב, זקן מותר לשאת!..." (ביידיש המילה 'טראָגן' משמשת הן לנשיאת זקן הן לטלטול בשבת).

הרבי המשיך בדרכו, והיהודי הצטמרר. רעד אחז בכל גופו. הלוא הרבי אינו מכירו, ומנין הוא יודע על מוצאו החסידי ועל הזקן שעיטר את פניו בעבר? הדברים נקבו את חדרי ליבו, והוא קיבל את התוכחה באהבה.

שבע שנים חלפו. היהודי הוסיף להתנהג כפי שנהג קודם לכן. אף מראהו החיצוני נותר כשהיה.

שבת אחת חש כי הגעגועים ל'טיש' של הרבי מגור מציפים מחדש את ליבו. הוא החליט לחזור ולבוא אל ה'טיש' בליל שבת.

שוב ערך את סעודת השבת בזריזות ומיהר לתפוס מקום בקדמת האולם. שוב 'זכה' לספוג כמה מהלומות ודחיפות.

הרעש והדוחק פסקו בבת אחת כשהרבי נכנס לאולם. עיניו החדות הבחינו מייד ביהודי, ומבטו פילס לו שביל היישר אליו. בהגיעו אליו שאלו: "האם פגעתי בך?".

שבע שנים חלפו מאז. רבבות יהודים חלפו על פניו. ועדיין הרבי זכר היטב את האיש וחשש שמא נפגע מדבריו. הפעם לא המשיך הרבי בדרכו. הוא לא זז ממקומו עד ששמע את היהודי מחייך במבוכה ואומר שדבריו של הרבי לא פגעו בו כלל ושקיבל את התוכחה באהבה.

החוויה הזאת צרבה את ליבו של האיש עוד יותר מהאמירה הנוקבת לפני שבע שנים. לא עבר זמן רב והוא החליט לחזור למראה החסידי של ימי נעוריו. זקן מלא שב לעטר את פניו, עד יומו האחרון.

(על־פי 'המבשר')

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

מעלת כוח הקבלה

במתן תורה על הר סיני הוקדמו הנשים לגברים. הקב"ה ציווה את משה (שמות יט,ג): "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל". חז"ל מסבירים ש'בית יעקב' אלו הנשים, ו'בני ישראל' אלו הגברים. הקב"ה ציווה את משה למסור את דבריו תחילה לנשים ורק לאחר מכן לגברים.

מדוע הוקדמו הנשים? המדרש מבאר (מכילתא ופירוש רש"י על הפסוק) שאחרי בריאת העולם מסר הקב"ה את הציווי שלא לאכול מעץ הדעת לאדם בלבד, ואז באה חווה ואכלה מן העץ וגרמה קלקול לעולם כולו. אמר הקב"ה: "עכשיו אם איני קורא לנשים תחילה, הן מבטלות את התורה". לכן הקדים את הנשים, כדי שיהיה קיום לתורה.

הנשים מתקנות

איש ואישה מייצגים שני כוחות מרכזיים – כוח ההשפעה והנתינה וכוח הקבלה והקליטה. האיש הוא בבחינת 'משפיע', ואילו האישה בבחינת 'מקבל'. כוח ההשפעה כשהוא לעצמו אין לו קיום, כל עוד אין לו חיבור עם כוח הקבלה והקליטה. לכן הציווי על האיסור לאכול מעץ הדעת, שניתן לאדם בלבד, לא התקיים, מכיוון שלא נקלט על־ידי כוח הקבלה של חווה.

חז"ל (יבמות סג, א ובפירוש רש"י) המשילו זאת לתהליך אפיית לחם. הגבר חורש וזורע, דש וזורה, אבל אחרי כל העבודה הקשה הוא מביא הביתה חיטים שאינן ראויות לאכילה. רק כשהאישה לוקחת את החיטים, טוחנת אותן לקמח, לשה מהן עיסה ואופה לחם – מתקבל מזון ראוי לשמו. זו מעלתה המיוחדת של האישה כ'מקבל', מי שמחבר את הדברים עם מציאות העולם וגדריו.

מעמד הר סיני נועד לתקן את חטא עץ הדעת (שבת קמו,א), ועיקר עניינו לחבר את האור האלוקי עם העולם, על־ידי שהעולם עצמו נעשֶׂה כלי לקבלת התורה. לכן מסר הקב"ה את דבריו קודם כול לנשים, המייצגות את כוח הקבלה, מכיוון שעל־ידי כך יתקבלו ענייני התורה בתוך מציאות העולם ויהיה קיום לתורה.

כך יהיה גם לעתיד לבוא, בבוא הגאולה. אז יטהר העולם לגמרי מזוהמתו, ככתוב (זכריה יג,ב) "אֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ", ואז גם יקוים "נקבה תסובב גבר" (לקוטי תורה במדבר ז,ג, על־פי ירמיה לא,כא) – האישה, המסמלת את כוח הקבלה, תעמוד במדרגה גבוהה משל הגבר, המסמל את כוח ההשפעה.

מעלת הגוף

שני המרכיבים האלה, 'משפיע' ו'מקבל', קיימים בכל אדם. האדם מורכב מנשמה וגוף. הנשמה היא בבחינת 'משפיע' ואילו הגוף – 'מקבל'. התכלית היא שאור הנשמה יחדור לתוך הגוף, עד שהגוף מצד עצמו יפעל על־פי רצון הנשמה.

כל עוד הנשמה מנותקת מהגוף ופועלת בעצמה, אין קיום לפעולתה. יש מצבים שהנשמה מאירה באדם בעוצמה רבה, ואז האדם חש התעוררות רוחנית ומרגיש תשוקה ללמוד תורה ולעסוק במצוות, אבל בחלוף אותה הארה הוא חוזר למצבו הראשוני, מכיוון שהכול היה הארה מלמעלה, בלי שהדברים נתפסו בגוף עצמו. התכלית היא שהדברים יתחברו עם הגוף, ה'מקבל', ויבואו גם ממנו, ואז יהיו בני קיום.

זה גם ענייננו של מעמד הר סיני, שבו הקב"ה ירד למטה כביכול ויצר חיבור בין הקדושה האלוקית שלמעלה מהעולם עם מציאותו וגדריו של העולם. כאשר המשימה הזאת, של החדרת קדושה במציאות הגשמית, תגיע לידי שלמותה, תבוא הגאולה, ואז תתגלה מעלת ה'מקבל', ולכן דווקא העולם הזה התחתון יעמוד במדריגה העליונה ביותר, ומכאן יאיר השפע האלוקי לכל העולמות (ראו תורת מנחם כרך מ, עמ' 74).

מאת מנחם כהן

חיבורים בין מדע לפרשת השבוע

עבודות מחקר שלו הוצגו בכינוסים בין־לאומיים ופורסמו בכתבי־עת מכובדים, אבל אם תשאלו את ר' **שלומי כדורי** (37) על התגלית שבה הוא גאה במיוחד, יפנה אתכם לספרו החדש 'רואים שקוף', שבו הוא מחבר את תגליות המדע עם פרשת השבוע.

הוא לומד לתואר שלישי ולדוקטורט (בפיזיקה רפואית) בפקולטה להנדסה גרעינית בבאר־שבע, ומשמש יועץ בתחום הדימות והרדיותרפיה בשירותי בריאות כללית.

שלומי נולד ברמת־גן להורים מסורתיים, ומילדותו נמשך לעולם המדע. "סקרנו אותי פרטים רבים בטבע", הוא מספר. "נפעמתי מהשילוב שיוצר את היקום המופלא שלנו".

ניצוץ באוניברסיטה

המהפך בחייו התרחש בעיצומם של לימודים אינטנסיביים לתואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה ופיזיקה באוניברסיטת תל־אביב. "תפיסות המדע שלמדתי", מטעים כדורי, "רואות את העולם כאוסף אקראי של חומר וחוקי טבע. התקשיתי לקבל את הגישה הזאת, כי בהרגשתי הפנימית ידעתי שהחיים הם הרבה מעבר לזה".

הלבטים של הסטודנט הצעיר עוררו בו מחשבות. הוא נזכר שכמה שנים קודם לכן, כשדיווש על אופניו בעיר, ביקש ממנו חסיד חב"ד להשלים מניין לתפילה. עכשיו שב אל בית הכנסת ההוא והוזמן לשיעורי חסידות. "שיעורי התניא הפעימו אותי", הוא אומר. "המתנתי להם בכל יום. הרגשתי שהם עושים בי ניקוי יסודי, מזקקים אותי ומבעירים את נשמתי".

מדע בעיני האמונה

כבר אז החל לרקום במוחו קווי חיבור בין האמונה למדע. "כשצללתי לתורת החסידות ולמשנת הרבי מליובאוויטש", הוא מסביר, "גיליתי שעולם המדע לא מאבד את הרלוונטיות שלו, אלא שב אל שורשו ועולה אל מקומו האמיתי. העולם החומרי הוא בעצם בבואה של הכוח האלוקי. כל ממצא מחקרי שנקרה בדרכי אתגר אותי, וגרם לי לחפש בתוכו את הקשר עם הבורא".

ההכרה הזאת הובילה לשמירת מצוות, שבת, כשרות וכן הלאה. השינוי הזה בעודו בין כותלי האוניברסיטה לא היה קל, בפרט שהדרישות האקדמיות היו גבוהות. לדבריו, חש כי יד ההשגחה מלווה אותו. "הרגשתי שמישהו שם למעלה מכוון אותי", הוא אומר. יעברו כמה שנים והוא יקים בית נאמן בישראל ויצטרף לקהילת חב"ד המסועפת בעיר נתניה, עיר מגוריו כיום.

רואה שקוף: כדורי עם קולגות ובהדלקת חנוכייה עם עמיתיו

מצטיין דיקן

הוא סיים תואר שני בהנדסה גרעינית בהצטיינות דיקן. "אחרי כל התהליך שעברתי קיבלתי אישור מהרב שלי להמשיך בלימודים ולרתום אותם לקירוב יהודים. אני נפגש עם פרופסורים ואנשי מדע בכירים, שלעולם לא יפשילו שרוול בדוכן תפילין. לפניי הם נפתחים". במקביל סיים לימודי 'סמיכה' לרבנות.

בספרו 'רואים שקוף' הוא מחבר בין התגליות המדעיות לעבודת השם, על־פי פרשיות השבוע. "המדע הוא כלי רב עוצמה. השינוי שהביא לחיינו בלתי־נתפס. ועם זה, המדע אינו תחליף לאמונה או לתורה. בתורה, ובעיקר בתורת החסידות, הכול בהיר ומזוקק יותר", הוא מסכם.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

מעמדו של השוחט

שאלה: מה מעמדו של שוחט בקהילה?

תשובה: מי שרוצה להיות שוחט נדרש ללמוד היטב הלכות שחיטה והלכות טריפות, ונוסף על הלימוד לעבור פרקטיקה – שחיטה בפועל לפני מומחה ותיק פעמים רבות. רק כאשר הידע, המיומנות ויראת השמיים שלו עומדים במבחן, הוא עומד למבחן ומקבל הסמכה, הקרויה 'קבלה', המכשירה אותו לשמש שוחט, שהציבור סומך עליו. גם לאחר מכן מקפידים שהשוחט יחזור על לימודיו לעיתים קרובות, ושרב ידריכנו וישגיח בקביעות עליו ועל כל מערכת השחיטה והבדיקה.

אדם העוסק בנטילת חיים עלול לפתח מידות אכזריות, אבל חכמי ישראל השכילו לכוון את המידות לאפיקים מועילים ולעדן אותן. רבים מגדולי ישראל היו והינם שוחטים מומחים ובעלי מידות טובות להפליא.

כתב אדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש: "משרת 'שו"ב' [=שוחט ובודק] בעדת ישראל היא כהונת פאר במשרות הקודש. הרב הוא **ראש** העדה, והשו"ב הוא **לב** העדה... עליו להתעניין גם במצבה המוסרי של עדתו, ולקבוע שיעורי לימוד ברבים".

מקורות: שו"ע, רמ"א ונו"כ, יו"ד סי' א. סי' יח סי"ז. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ, ח"ח עמ' קלב.

תגובה למדור בגיליון 1776: הובא בשם הרב לוי־יצחק הלפרין נ"ע, שהביא ראיה כי תפילה בציבור לפני הנץ עדיפה מתפילה ביחידות עם הנץ, ממה שמעדיפים תפילה בציבור אחרי השקיעה מתפילה ביחידות קודם לכן. בנו הרב אברהם־משה שליט"א העיר, שהרב עצמו היה מקפיד להתפלל מנחה קודם השקיעה אפילו ביחידות. ומציע שאולי הראיה הייתה מתפילת מנחה גדולה, שלפי הרמב"ם והשו"ע היא בדיעבד בלבד (ראה שו"ע ונו"כ סי' רלג), אך כדי שלא להפסיד תפילה בציבור, מותר לכתחילה להקדים ולהתפלל מנחה גדולה (משנ"ב שם).

מושג ברגע

בסיס האמונה היהודית

דת ישראל מבוססת על מעמד הר סיני, שבו נגלה בורא העולם לעיני כל העם. וכך הקב"ה אומר למשה לפני המעמד הזה: "בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם".

וכך הרמב"ם אומר (הלכות יסודי התורה פרק ח): "משה רבנו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהמאמין על־פי האותות – יש בליבו דופי... ובמה האמינו בו? במעמד הר סיני, שעינינו ראו ולא זר, ואוזנינו שמעו ולא אחר".

בכל הדתות אין אח ורע לאירוע כמעמד הר סיני, מהסיבה הפשוטה – כי הוא קרה פעם אחת בלבד, לבני ישראל במדבר סיני.

למחלקת המודעות (בלבד) של 'שיחת השבוע':
טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com